

POSTANOWIENIE

20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

na posiedzeniu niejawnym 20 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.G. i M.S.

przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.

o zapłatę,

na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z 15 marca 2024 r., V ACa 1193/23,

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2) zasądza od pozwanego na rzecz każdego z powodów koszty po 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu odpisu postanowienia do dnia zapłaty z tytułu zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 kwietnia 2023 r. w sprawie z powództwa A.G. i M.S. przeciwko Bank SA w W. o zapłatę, Sąd Okręgowy w Elblągu zasądził od strony pozwanej na rzecz A.G. kwotę 276.315 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 października 2022 r. do dnia zapłaty; oddalił żądanie powódki o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w pozostałym zakresie; zasądził od pozwanego na

rzecz powoda M.S. kwotę 276.315 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 13 października 2022 r. do dnia zapłaty oraz oddalił żądanie powoda o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie w pozostałym zakresie. Apelacja pozwanego od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15 marca 2024 r.

Pozwany wniósł skargę kasacyjną opierając wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania na przyczynach kasacyjnych objętych art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia przysługującym od prawomocnych orzeczeń sądu drugiej instancji, służącym ochronie interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni i stosowania prawa, wkład Sądu Najwyższego w rozwój orzecznictwa i nauki prawa oraz eliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu nieważnym lub orzeczeń oczywiście niezgodnych z prawem. Stosownie do 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w razie wykazania przez stronę, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Z punktu widzenia funkcji oraz założeń skargi kasacyjnej jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia, rolę „przedsądu” jest wstępna selekcja skarg pod kątem spełniania wymienionych wyżej kryteriów (przyczyn kasacyjnych) kwalifikujących skargę do jej przedstawienia Sądowi Najwyższemu w celu merytorycznego rozpoznania.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego kwestii, czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego), w zakresie który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w z w. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c., lub też art. 56 k.c. w zw. z innymi opisanymi przez skarżącego przepisami, z których na zasadzie *analogii iuris* lub *analogii legis*

wynika, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP.

Skarżący powołał się także na zagadnienie prawne dotyczące kwestii, czy za indywidualnie wynegocjowany — w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.~ uznać należy warunek umowny (postanowienie umowne), które zostało wprowadzone do umowy kredytu po przedstawieniu konsumentowi co najmniej dwóch możliwych (alternatywnych) rozwiązań oferowanych przez przedsiębiorcę, z których tylko jedno jest potencjalnie abuzywne i przy założeniu, że konsument miał swobodę wyboru obu rozwiązań.

Według skarżącego, w sprawie występuje również istotne zagadnienia prawne, polegające na ustaleniu, czy jeżeli bez abuzywnego postanowienia umowa kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego nie może obowiązywać, to dochodzi do automatycznej jego substytucji normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia.

Kolejne przedstawione przez skarżącego zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej klauzuli kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby dobrowolnych i fakultatywnych operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu.

Skarżący wskazał także na istotne zagadnienie prawne, występujące w niniejszej sprawie, polegające na ustaleniu, jaki charakter posiada wyrok sądu w zakresie orzeczonych skutków abuzywności w postaci unieważnienia spornej umowy kredytu (konstytutywny czy deklaratoryjny) w odniesieniu do roszczeń pieniężnych o zwrot nienależnych świadczeń, a w konsekwencji, kiedy powstaje obowiązek rozliczeń stron w związku z unieważnieniem funkcjonującej dotąd umowy kredytu, tzn. kiedy roszczenia restytucyjne stron przedmiotowej umowy stają się wymagalne oraz od kiedy należy liczyć odsetki za opóźnienie w zapłacie tychże należności.

Według skarżącego, w sprawie występuje także istotne zagadnienie prawne polegające na tym, czy wynikający z art. 212 § 2 k.p.c. w zw.z art. 156¹ k.p.c. w zw. z art. 156² k.p.c. w zw. z art. 385¹ §1 i 2 k.c. w zw.z art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 353 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 353¹ k.c. w zw. z art 405 k.c. w zw. z art 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 i 2 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (dalej jako „Dyrektywa 93/13”) w zw. z art. 267 i 288 TFUE oraz w zw.z art 4 ust. 3 TUE obowiązek poinformowania konsumenta przez sąd o konsekwencjach prawnych wynikających z unieważnienia w całości zawartej umowy kredytu obejmuje konieczność poinformowania konsumenta o możliwości dochodzenia przez bank roszczeń wynikających z unieważnienia umowy, w tym roszczenia o zapłatę tzw. wynagrodzenia za korzystanie z kapitału (nawet jeżeli istnienie tych roszczeń nie jest ostatecznie przesądzone), aby konsument mógł świadomie i dobrowolnie podjąć decyzję o skorzystaniu z przysługujących mu uprawnień,

Kolejne występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne dotyczy kwestii, czy w sytuacji, w której mechanizm przeliczenia należności w oparciu o Tabele kursowe banku, ma charakter fakultatywny, zastosowanie winien mieć reżim art. 385¹ § 1 i § 2 k.c., art. 385² k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13.

Według skarżącego, potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie dotyczy 385¹ § 1 i 2 k.c. co do kwestii, które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, w przypadku stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami: czy abuzywna jest wówczas wyłącznie klauzula kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. klauzula Kursowa i klauzula ryzyka walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej.

W nawiązaniu do tak sformułowanych przyczyn kasacyjnych należy przypomnieć, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1

k.p.c. jest problem nowy i dotychczas niewyjaśniony, dotyczący ważnego abstrakcyjnego zagadnienia jurystycznego, którego rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy przy okazji rozpoznania skargi kasacyjnej przyczyni się do rozwoju prawa i orzecznictwa oraz będzie miało znaczenie nie tylko dla tej konkretnej, jednostkowej sprawy, ale także dla innych podobnych spraw. Skarżący powinien sformułować to zagadnienie w sposób przyjęty przy przedstawianiu przez sąd powszechny zagadnienia prawnego do rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy; przedstawić pogłębiony wywód prawny uzasadniający zgłoszone wątpliwości, wykazać zasadność preferowanego sposobu jego rozstrzygnięcia, a także wadliwość rozwiązania przez Sąd drugiej instancji postawionego problemu prawnego w sposób rzutujący na wynik sprawy. Na gruncie drugiej przyczyny kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) rozbieżności w orzecznictwie należy interpretować jako brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Wskazując na tę przyczynę kasacyjną, skarżący powinien opisać, na czym polega trudność w interpretacji określonych przepisów prowadząca do niepożądanego wyżej stanu oraz zilustrować swoje twierdzenia przykładami takich rozbieżnych rozstrzygnięć.

Wszystkie sformułowane przez skarżącego wątpliwości prawne zostały już rozstrzygnięte w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) oraz Sądu Najwyższego. Wskazano w nim, że określenie wysokości świadczenia z tytułu zwrotu kredytu obciążającego konsumenta z odwołaniem do tabel kursów walut obcych ustalanych jednostronnie przez bank, bez wskazania obiektywnych kryteriów, jest nietransparentne, pozostawia pole do arbitralnego działania banku i w ten sposób obarcza kredytobiorcę nieprzewidywalnym ryzykiem, narusza równorzędność stron, w związku z czym tego rodzaju postanowienia umowne mają charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, Nr 11, poz. 134, z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, Nr 2, poz. 20; z 30 września 2020 r., I CSK 556/18, z 24 lutego 2022 r., II CSKP 45/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22). Klauzule

kształtujące mechanizm indeksacji, określają główne świadczenie kredytobiorcy w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c., a zatem podlegają kontroli, jeśli nie zostały sformułowane w jednoznaczny sposób (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2019 r., I CSK 159/17, z 9 maja 2019 r., I CSK 242/18, z 21 czerwca 2021 r., I CSKP 55/21 oraz z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22). Postanowienia umowne są wyrażone prostym i zrozumiałym językiem, gdy umowa przedstawia w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu, do którego odnosi się dane postanowienie, umożliwiając konsumentowi orientację, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, co do wypływających dla niego z tej umowy konsekwencji ekonomicznych (zob. wyroki TSUE: z 20 września 2017 r., C-186/16; z 3 października 2019 r., C-260/18 oraz z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13; wyroki Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18, z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22, z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22). Sąd Najwyższy wyjaśnił już również, że klauzula ryzyka walutowego i klauzula kursowa określająca przeliczenie zobowiązań stron (tzw. klauzula spreadowa) - w ramach przyjętego w umowie mechanizmu waloryzacji są ze sobą ściśle powiązane, co ma istotne znaczenie z perspektywy oceny, czy określają one główne świadczenia stron, czy zostały sformułowane w sposób jednoznaczny, a także w płaszczyźnie możliwości utrzymania umowy w mocy, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22 i z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22 i dalsze powołane tam orzecznictwo). Oceny abuzywności postanowienia umownego dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, a nie następczo, co oznacza, że ocena niedozwolonego charakteru postanowienia nie może uwzględniać okoliczności powstałych po zawarciu umowy - w tym także sposobu stosowania postanowienia umowy w praktyce (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1. poz. 2). Uznanie klauzul przeliczeniowych za abuzywne oznacza, że są one - z mocy samego prawa od momentu zawarcia umowy - bezskuteczne (nie wiążą) konsumentów (art. 385¹ § 1 k.c.), aczkolwiek strony pozostają związane umową w pozostałym zakresie, jeśli jest to tylko możliwe. Stwierdzenie niedozwolonego charakteru postanowienia w umowie kredytu może uzasadniać uznanie umowy za nieważną. Umowa będzie

dotknięta nieważnością, gdy bez abuzywnych postanowień jej obowiązywanie nie jest możliwe w świetle prawa krajowego i nie zaszły przesłanki umożliwiające zastosowanie regulacji zastępczej, a konsument postanowień abuzywnych nie potwierdził, nie udzielając następnie świadomej i wolnej zgody na te klauzule i tym samym odmawiając przywrócenia im skuteczności z mocą wsteczną (zob. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56; uchwała Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 11/20, OSNC 2021, Nr 6, poz. 40; wyroki TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18 i z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20, oraz wyroki Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD, 2021, Nr 2, poz. 20, z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21 i z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Sąd Najwyższy wypowiedział się także w kwestii, czy bez dotkniętych abuzywnością klauzul przeliczeniowych, umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej może nadal obowiązywać, wskazując, że wyeliminowanie tych klauzul prowadzi także do upadku klauzuli ryzyka walutowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i uzasadniającego powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR, co jest równoznaczne z tak daleko idącym przekształceniem umowy, iż należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze niż zamierzone przez strony, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Wyłączył dopuszczalność zastąpienia abuzywnych postanowień umownych przepisami dyspozytywnymi lub zwyczajami, przez zastosowanie średniego kursu NBP w oparciu o art. 358 § 2 k.c. lub art. 41 prawa wekslowego, ewentualnie w oparciu o wykładnię umowy przy zastosowaniu art. 65 k.c. (zob. wyroki z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22 i z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 941/22). Wskazał, że jeżeli bez niedozwolonych postanowień umownych umowa nie może obowiązywać, a nie są spełnione przesłanki uzupełnienia luki przez regulację zastępczą i konsument nie wyraził świadomie i swobodnie woli sanowania postanowienia, umowa jest trwale bezskuteczna (nieważna), a podstawą tej nieważności jest art. 58 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 16 września 2021 r., I CSKP 166/21; z 25 lipca 2023 r., II CSKP 1487/22; z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23; z 9 stycznia 2024 r., II CSKP 874/22 oraz z 6 września 2024 r., II CSKP 1644/22). W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono także, że - w braku szczególnych rozwiązań

intertemporalnych - miarodajny dla rozstrzygnięcia, czy umowa może obowiązywać bez klauzuli abuzywnej, jest stan prawny obowiązujący w chwili zawarcia umowy. Wskazuje na to charakter sankcji zastosowanej w art. 385¹ § 1 k.c., która polega na tym, że niedozwolone postanowienie umowne jest od początku, z mocy samego prawa, dotknięte bezskutecznością, przy czym jest to bezskuteczność „na korzyść konsumenta”, co oznacza, że może on udzielić następnie świadomej i wolnej zgody na to postanowienie i w ten sposób przywrócić mu skuteczność z mocą wsteczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 października 2024 r., II CSKP 474/23 i uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, Nr 1, poz. 2 i z dnia 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56). Sąd Najwyższy wypowiedział się także co do znaczenia nowelizacji prawa bankowego dokonanej tak zwaną ustawą antyspreadową czyli ustawą z 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 165, poz. 984) dla bytu prawnego umów zawartych przed wejściem w życie tej noweli (zob. wyroki Sądu Najwyższego: z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18, OSNC-ZD 2021, nr B, poz. 20; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22 i z 28 października 2022 r., II CSKP 894/22).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono już także, że samo zapewnienie kredytobiorcy możliwości spłaty rat kredytu w walucie obcej (walucie indeksacji) nie uchyla abuzywności postanowienia dotyczącego spłaty rat kredytu w walucie krajowej, w wysokości zależnej od kursu waluty obcej określanego swobodnie przez bank (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 25 października 2023 r., II CSKP 820/23 i powołany tam wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 września 2023 r., C-139/22, mBank (Polski rejestr klauzul niedozwolonych), pkt 52-57), gdzie wskazano m.in., że włączenie do umowy zawartej z konsumentem dwóch alternatywnych warunków dotyczących wykonania tego samego obowiązku ciążącego na konsumentie, z których jeden jest nieuczciwy, a drugi zgodny z prawem, pozwala danemu przedsiębiorcy na spekulowanie, że poprzez brak informacji, nieuwagę lub niezrozumienie konsument wykona dane zobowiązanie zgodnie z warunkiem, który powoduje znaczącą nierównowagę praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśniono również, że dokonanie przez konsumenta wyboru między różnego rodzaju umowami oferowanymi przez bank nie stanowi formy indywidualnego uzgodnienia postanowień umowy w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c., nie świadczy bowiem o rzeczywistym wpływie konsumenta na treść postanowień umowy, którą wiąże się z bankiem (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2023 r., II CSKP 1027/22 i z 13 czerwca 2025 r., II CSKP 1075/23). Za indywidualnie negocjowane w rozumieniu art. 385¹ k.c. należy rozumieć tylko takie postanowienia, które zostały zaproponowane przez konsumenta albo były przedmiotem rzeczywistych, rzetelnych negocjacji, a nie takie na które konsument mógłby wywrzeć rzeczywisty wpływ, gdyby dołożył należytej staranności. Wybór dokonany przez konsumenta spośród kilku możliwości przez zaznaczenie jednej z opcji na wzorze jednostronnie przygotowanym przez przedsiębiorcę nie oznacza, że zakwestionowane postanowienie umowne było indywidualnie negocjowane (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2025 r., II CSKP 2048/22).

Przyjęcia skargi do rozpoznania nie uzasadnia także problematyka sposobu realizacji przez sąd obowiązku informacyjnego wobec konsumenta. Sąd Najwyższy wyjaśnił w uchwale składu siedmiu sędziów z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, Nr 9, poz. 56), uwzględniając orzecznictwo TSUE, że sąd krajowy ma obowiązek zbadania z urzędu, czy klauzula ma charakter abuzywny i wyciągnięcia z tego konsekwencji. Aby konsument mógł udzielić wolnej i świadomej zgody, sąd krajowy powinien, w ramach krajowych norm proceduralnych i zasady słuszności w prawie cywilnym, wskazać konsumentowi w sposób obiektywny i wyczerpujący, konsekwencje prawne, jakie mogą wynikać z usunięcia nieuczciwego warunku, w tym upadku umowy i narażenia go na roszczenia restytucyjne instytucji kredytowej. (zob. wyrok TSUE z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20). Pouczenie to powinno nastąpić niezależnie od tego czy konsument korzysta z profesjonalnej pomocy prawnej. Nie ulega jednak wątpliwości, że cel obowiązku informacyjnego sądu wobec konsumenta może być oceniany w świetle działań konsumenta zmierzających do uzyskania należytej mu ochrony (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, Nr 9, poz. 56 oraz wyrok TSUE z 29 kwietnia 2021 r., C-19/20). Sąd Najwyższy wyjaśnił również, że sąd nie może wiążąco przesądzić

wyniku przyszłego procesu z powództwa banku o zapłatę przeciwko konsumentowi, a pouczenie o skutkach upadku umowy musi ograniczyć do potencjalnych konsekwencji istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu w świetle okoliczności sprawy i jej oceny prawnej. (zob.m.in. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22). Tymczasem przedmiotem niniejszej sprawy było roszczenie konsumentów o zapłatę, w toku postępowania powodowie reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika konsekwentnie powoływali się na nieważność umowy kredytu, a nadto, po udzieleniu im przez Sąd pierwszej instancji stosownego pouczenia o możliwych konsekwencjach stwierdzenia nieważności umowy kredytu (k. 212), podtrzymali wcześniej prezentowane stanowisko prawne (k. 226, 228).

Brak także potrzeby odniesienia się przez Sąd Najwyższy do sformułowanego zagadnienia prawnego dotyczącego zagadnienia wymagalności wzajemnych roszczeń zwrotnych, wskutek stwierdzenia nieważności umów kredytu. Z orzecznictwa TSUE wynika, iż w razie stwierdzenia nieważności umowy kredytowej, konsument jest uprawniony do domagania się od przedsiębiorcy zwrotu świadczeń spełnionych przez konsumenta w wykonaniu tej umowy oraz odsetek za opóźnienie od momentu upływu terminu nałożonego na danego przedsiębiorcę do wykonania tego zobowiązania, po tym jak przedsiębiorca ten otrzyma wezwanie do zwrotu tego świadczenia (zob. wyrok TSUE z 14 grudnia 2023 r., C-28/22). Ponadto, powstanie stanu wymagalności roszczenia o zwrot świadczenia spełnionego w wykonaniu nieważnej umowy oraz stanu opóźnienia w realizacji tego roszczenia przez zobowiązanego, nie jest uzależnione od stanowiska konsumenta co do braku jego zgody na dalsze obowiązywanie umowy zawierającej klauzulę abuzywną (zob. wyrok TSUE z 7 grudnia 2023 r., C - 140/22). Z orzecznictwa TSUE wynika także jednoznacznie, że przedsiębiorcy - w przypadku nieważności umowy kredytowej - przysługuje roszczenie o zwrot kapitału wypłaconego konsumentowi w wykonaniu tej umowy, z odsetkami za opóźnienie od dnia wezwania konsumenta do zapłaty (zob. wyrok TSUE z 15 czerwca 2023 r., C - 520/21 oraz postanowienie TSUE z 11 grudnia 2023 r., C - 756/22). Do powstania roszczenia zwrotnego (restytucyjnego) jest konieczne wezwanie dłużnika do spełnienia świadczenia, a zatem doprowadzenie

przez wierzyciela do stanu wymagalności własnej wierzytelności (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025 r., II CSKP 704/23). Brak zatem podstaw do przyjęcia, że na gruncie niniejszej sprawy powstała potrzeba odniesienia się przez Sąd Najwyższy do przedstawionej przez skarżącego wątpliwości.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał także na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, przejawiającą się w zastosowaniu przez Sąd Apelacyjny dyspozycji art. 385¹ § 1 k.c. i sankcji z art. 58 § 2 k.c. do umowy kredytu *stricte* dewizowego (walutowego), z całkowitym pominięciem charakteru przedmiotowej umowy, jej specyfiki, jak również wyłącznie fakultatywnego charakteru postanowień dotyczących wypłaty i spłaty kredytu, które w toku postępowania zostały uznane za abuzywne.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania na przyczynie objętej art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nakłada na skarżącego powinność wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia konkretnych przepisów prawa materialnego lub procesowego, naruszenia dostrzegalnego *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby zagłębiania się w szczegóły sprawy lub dokonywania jej poszerzonej analizy. Należy też przypomnieć, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa poglądem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 r., Nr 13, poz. 230).

Skarżący nie spełnił powyższych wymagań. Przedstawiona we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania argumentacja nie wskazuje na uchybienia o charakterze elementarnym, polegające w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa. Skarżący kwestionując dokonaną przez Sądy *meriti* kwalifikację kredytu jako kredytu denominowanego odwołał się do wyroku Sądu Najwyższego z 9 października 2020 r., III CSK 99/18, pominął jednak inne orzeczenia Sądu Najwyższego, z których wyprowadzić można wniosek przeciwny, a mianowicie, że umowa, której

dotyczy spór nie miała charakteru walutowego, skoro była to umowa o kredyt waloryzowany do waluty obcej, kwota kredytu została wyrażona w walucie obcej, a kredyt został wypłacony w złotych, przy jednoczesnym jego przeliczeniu w dniu wypłaty na walutę szwajcarską, uruchomienie kredytu miało nastąpić przez przelew na rachunek bankowy prowadzony w złotych, a kredyt został zawarty w związku z umową nabycia lokalu mieszkalnego, w której cena sprzedaży została wyrażona w walucie polskiej (zob.m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 30 września 2020 r., I CSK 556/18 oraz z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22 i II CSKP 293/22). Takiej umowy nie można uznać za umowę kredytu walutowego, skoro po stronie kredytobiorcy nie powstało roszczenie o wypłacenie mu środków w walucie obcej w kwocie oznaczonej w umowie. Brak również gospodarczej potrzeby uzyskania przez kredytobiorcę waluty obcej, z czego zdaje sobie sprawę kredytodawca (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 405/22 i z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22). Ponadto, sam walutowy albo waloryzowany charakter umowy kredytu nie przesądza oceny czy umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c. Abuzyjny charakter mogą mieć postanowienia narażające konsumenta na ryzyko kursowe. Przesądza to, że skargi kasacyjnej z wyżej omawianej przyczyny nie można uznać za oczywiście uzasadnionej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2025 r., I CSK 1248/24).

W tym stanie rzeczy orzeczono, jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., a § 2 pkt 7 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1935 z późn. zm.).

(A.D.)

[SOP]